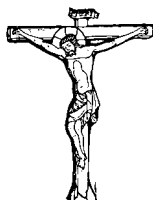

LÅNGFREDAG

IN PARASCEVE

Texter: Jes 53 samt Femte akten av Vår Herres Jesu Kristi pinas historia. Predikan Åke Malander

*Var hälsat, välsignade kors, på dig är döden besegrad, på dig hängde Gud, min Frälsare och Konung.
O Trädens drottning, salighetens läkemedel, du är bognad för de betryckta och tröst för de sorgsna.
O högbeliga trä, tecknet för vårt liv, den frukt du bar var Jesus, människohjärtats spis och föda.
O Jesu, Guds Son, tänk på mig, när du kallar korsets vänner och fiender, det ber jag dig.*

Långfredag – dagen var lång och tung för Frälsaren. En dag av sorg och klagan, men inte över honom utan över oss själva och våra synder. Hör hans egna ord då han stapplar under korsets tyngd: **”Gråt inte över mig utan gråt över er själva ... ty om man gör så med det friska trädet, vad ska då inte ske med det torra?”** Långfredagen är och ska vara en botdag. Ingen torde kunna läsa och höra femte akten i Kristi pinas historia utan att i sitt innersta träffas av dessa Jesu ord. Här blir var mun tillstoppad och hela världen står med skuld inför Gud. När vi idag står inför korset förkunnas för oss, ja skådar vi Guds vrede över synden. Genom långfredagens drama ska den Helige Ande i oss verka ånger över vår synd samt, för att boten ska bli en hel och full bot, till ångern över synden också i oss väcka tron på syndernas förlåtelse, förtröstan på Kristi fullkomliga ställföreträdande tillfyllestgörelse. Då blir för oss långfredagen den Goda Fredagen.

På Fastlagssöndagen sjöng vi: *”Se, vi går upp till Jerusalem ...”* och började (i andanom) vår vandring mot Långfredag och Påsk, och idag är vi framme vid Via Dolorosa och Golgata. Och vad skådar vi? Där hänger han fastspikad på korset, på skammens och förnedringens avrättningsredskap, på förbannelsens trä, mellan två rövare, med en taggig törnekrona på huvudet, sargad och blödande. Det är mitt på dagen och solen står högt på himlen. Men vad händer? Plötsligt förlorar den sitt sken och det blir mörkt som på natten. Hör, han ropar: **”Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?”** Men himmelen är stängd för honom, ingen svarar honom med något enda tröstens ord (spott och hån och spe däremot får han ta emot). På honom vilar nu syndens yttersta konsekvens och straff; han är övergiven av Gud. Några timmar senare viker mörkret undan, och nu ropar han: **”Fader, i dina händer befäller jag nu min ande.”** Hans huvud faller ner, han ger upp andan och dör. Det är fullbordat!

Vem är då denne, som är så *”föraktad och övergiven av människor”* och *”rycks bort från de levandes land”*? Det är ingen mindre än Guds Evige Son, alla syndares, hela världens, Frälsare som dör. Här är Härlighetens Herre, vår salighets Hövding, men han hänger på korset, död. Den heliga kropp i vilken Gudomens hela fullhet bor är kall och livlös. Den mun och den röst som så kärleksfullt inbjöd alla som arbetar och är betungade: **”Kom till mig ...”**, den är nu stum och tyst. Han som är människans sanna liv är död, han som är vår enda salighet. Vi sjunger i psalm

733 vers 2: *"O sorg och nöd! Se, Gud är död Och uppå korset drüpen. Den har visst en själ av sten, Som ej bliver häpen."*

Men vem eller vilka är det som så har drivit honom i döden? Det var väl judarnas överstepräster och skriftlärda? Ack, mina vänner, de var bara tillfälliga agenter. Här rullas den dystra sanningen upp: det är vi själva, det är våra synder som har drivit honom uppå korset. All vår synd otalig är det som har smitt dessa hemska spikar, som genomborrat hans händer och fötter; det är du och jag som har planterat detta törne, vars sylvassa taggar sårar hans huvud blodigt. **"Du har vållat mig arbete med dina synder och möda med dina missgärningar"** säger Herren – till oss. I dag, om inte förr, faller alla våra ursäkter och undanflykter platt till marken, kvar blir bara en reservationslös syndabekännelse. Så blev det för den botfärdige rövaren: *"Vi lider vad våra gärningar är värda, men denne man har inget ont gjort."* Likväl träffade han inte hela sanningen; vår bekkänelse inför korset måste bli: **Denne man lider vad våra gärningar är värda.** Så får vi med dr Luther utbrista: *"Ja, och vad är väl en förskräckligare kungörelse och predikan om Guds vrede över synden än Kristi, hans Sons, lidande och död."* (Denna predikan, på 5 e Tref, är även citerad i våra bekkänneskrifter, Konkordieformeln, andra delen [Sólida Declaratio] artikel 5, "Om lag och evangelium".)

Nu vore dock långfredagen oss till ringa nytta om vi stannade vid det vi kan se och höra. Vi måste fråga oss vad som är meningen med Kristi lidande och död och vad det betyder för oss. De som hånade och bespottade honom och den botfärdige rövaren såg och hörde alla samma sak, men för dem blev det till dom och för honom till liv. Med rövaren skedde det som är Guds mening med långfredagen. Paulus sammanfattar det helt kort i 1 Tess. 5: *"Ty Gud har inte bestämt oss till att drabbas av vredesdomen utan till att vinna frälsning genom vår Herre Jesus Kristus. Han har dött för oss, för att vi ska leva tillsammans med honom, vare sig vi är vakna eller insomnade."* Detta var avsikten med det som sker med Frälsaren. Den fasansfulla död som vi här ser var inte en martyrdöd för något stort och ädelt verk. Kristi död är en försoningsdöd. Domen över våra synder vilar på honom, han är utgiven för våra överträdelsers skull. Därför heter det: i en introitus på långfredagen: *"Han är försoningen för våra synder, ja icke allenast för våra utan ock för hela världens."* Följderna av det som skedde på långfredagen kan då beskrivas i sex korta ord: **Kristi död blev oss till liv.** Till vårt andliga liv här, i nåden, och till vårt eviga liv där, i härligheten.

När Gud skapade människan blev hon odödlig, hon ägde det sanna livet med Gud. Men syndafallet kom, och livet gick förlorat. Människans sinne och förstånd blev förmörkat, så till den grad att hon inte längre känner Gud och inte ens inser sitt förlorade tillstånd. Människan blev andligen död och fientlig mot Gud. Sådana är vi av naturen; vi är torra träd utan rättfärdighet. I det tillståndet är vi, när han som är det friska trädet möter oss och förkunnar att **"straffet var lagt på honom för att vi skulle få frid, och genom hans sår är vi helade"** och vidare **"genom sin kunskap förklarar min rättfärdige tjänare de många rättfärdiga, och deras skulder är det han som bär"**. Så förkunnas för oss det förunderliga budskapet, att hur omätligt stor vår syndaskuld inför Gud än är, så är den genom Kristi död fullkomligt och övernog betald. Lagens anklagelseskrift, som vittnade mot oss, är makulerad. Så sträng Guds vrede än är för syndens skull, så är den nu förbytt i nåd och välbehag för Kristi skull. När han på korset utropar: **"Det är fullbordat"**, då betyder det att vilken syndare du än är, så får du, ja så ska du tro, att alla dina synder är förlättna, fullkomligt förlättna genom Kristi ställföreträdande tillfyllestgörelse. Ja, vad är väl en trösterikare kungörelse och predikan om Guds nåd och välbehag mot syndare än Kristi, hans Sons lidande och död. I tron kan vi instämma med Paulus: *"Nu lever inte mer jag, utan Kristus lever i mig."*

Men en sak återstår likväl, trots att vi blivit uppväckta från andlig död till andligt liv. Vår kropp måste dö och bli till stoft igen. Det ser ut som om döden alltjämt härskade. Men låt oss

tänka efter: Vad är det som ger döden dess kraft, dess udd? Det är synden. *"Syndens lön är döden."* Nu är det dock så, att i Kristi död blev synden försonad och borttagen. Nu har döden mist sin udd. Ty Kristus har smakat döden för alla, ja Paulus konstaterar: *"En har dött för alla, alltså har de alla dött."* Så räknas det nu inför Gud. Vål måste vi dö, men vi ska inte mer smaka dödens bitterhet. Kristus har i vårt ställe smakat dödens bittra kalk, ja druckit den i botten. Han har fyllt den med liv och nåd och så förvandlat den till en livets söta kalk – som nu räcker oss. Då kan vi återvända till Herrens fråga, som ju var ett domsord: ***"Om man gör så med det friska trädet, vad ska då inte ske med det torra?"*** Och nu svarar vi: Just därigenom att man gör så med det friska trädet, så blir dess död till liv och salighet för det torra trädet.

Salig var syndare som tror och förtröstar på detta! Vi sjunger ju i psalm 733 inte bara andra versen utan även vers 9: *"Emedan han, sann Gud och man, Led det han ej förtjänste, Vi nu utan vår förtjänst Saligheten vänta."* Då har långfredagen blivit en rätt botdag. Låt oss därför var dag gå till Golgata och ta emot, fritt och för intet, frukten av Kristi död: det sanna liv som gick förlorat i syndafallet. Då kan även vi, när vår stund kommer, liksom gamle Simeon, fara hädan i frid efter löftet. Då ska även vi få möta de ljuvliga orden: ***"Sannerligen, jag säger dig: Idag ska du vara med mig i paradiset."***

*Ty vi minnas de ord som du talat,
Då du döende dödade döden,
De förlossande ord som hugsvalat
Själve rövarn i yttersta nöden.*

*Höga kors du enda ädla bland de träd, som vuxit här.
Fast du ej bär blad och blommor, intet träd din like är.
Ljuva stam med ljuva grenar, som den ljuva bördan bär.*

*Sjung, min tunga! Sjung den hårda, höga, ärofyllda strid,
som på korset Herren kämpat till triumf och evig frid,
stark som lejonet i öknen och som offerlammet blid.*

*All den dom, som genom fallet över världen kommen var
och från det förbjudna trädet låg på syndigt släkte kvar,
ville han på trädet sona, på det kors som honom bar.*

*Honom plågar spö och gissel, spott och hån och övermod;
törnens krans och korsets spikar pressar fram det dyra blod,
att all världen skulle renas i den helga, djupa flod.*

*Kristi kors! Blott du är värdigt att dig hela världen ser.
Du för Israel och för folken är det rätta Guds baner,
och den dig i tron har skådat, dom och död ej rädes mer.*

Amen!